

POZNAJ 5 RODZAJÓW ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Autor:

Julita Karaś-Gasparska

Korekta:

Ewa Kniaziółka

Opracowanie graficzne:

Monika Duliasz

Opracowanie redakcyjne:

Dorota Starzyńska

Przygotowanie do druku:

Magdalena Borek

Wydawca:

Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji,

ul. Dzielna 1,

00-162 Warszawa,

tel. 022 635 13 30

www.integracja.org

Publikacja współfinansowana ze środków
Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych

oraz Miasta st. Warszawy

© Copyright by Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji

Publikacja jest bezpłatna

Wszelkie prawa zastrzeżone. Każda reprodukcja lub adaptacja całości lub części niniejszej publikacji, i to niezależnie od zastosowanej techniki reprodukcji (drukarskiej, fotograficznej, komputerowej, nagrań fonograficznych itp.), wymaga pisemnej zgody Wydawcy.

EAN 9788389681379

ISBN 83-89681-37-4

POZNAJ 5 RODZAJÓW ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Julita Karas-Gasparska

Stan prawny na dzień 12 listopada 2007

**DOTYCHCZAS W SERII
UKAZAŁY SIĘ:**

ABC... DLA ARCHITEKTA

ABC... DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO
PRACOWNIKA I PRACODAWCY

ABC... DLA PACJENTA

AKTYWNIEM SZUKAM PRACY

CO TRZEBA WIEDZIEĆ O KRUS

DOSTOSOWANIE BUDYNKÓW
UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ
– TEORIA I NARZĘDZIA

JAK DOSTOSOWAĆ BUDYNEK

JAK ROZPOCZĄĆ I PROWADZIĆ
WŁASNĄ DZIAŁALNOŚĆ
GOSPODARCZĄ

OCHRONA PRAW
NIEPEŁNOSPRAWNEGO
KONSUMENTA

ODSZKODOWANIA – PORADNIK
OSOBY POSZKODOWANEJ

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE
– OD REHABILITACJI DO PRACY

PROJEKTOWANIE DLA WSZYSTKICH

REHABILITACJA ZAWODOWA
I SPOŁECZNA ORAZ ZATRUDNIANIE
– WYCIĄG Z USTAWY
I KOMENTARZE

WSZYSTKO, CO POWINIENIEŚ
WIEDZIEĆ O EMERYTURACH
I RENTACH

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I Komu przysługują świadczenia rodzinne?	5
II Składanie wniosków o świadczenia rodzinne	5
III Zmiany w rodzinie	6
IV Zasiłek rodzinny	7
1. Komu przysługuje zasiłek rodzinny?	8
2. Komu nie przysługuje zasiłek rodzinny?	10
3. Ile wynosi zasiłek rodzinny?	11
4. Jak ustalić dochód rodziny?	11
5. Jak ustalić dochód z gospodarstwa rolnego?	18
6. Utrata i uzyskanie dochodu	18
7. Wymagane dokumenty	23
V Dodatki do zasiłku rodzinnego	25
1. Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	25
2. Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	26
3. Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	28
4. Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	30
5. Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	31
6. Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	32
7. Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	32
VI Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowe)	33
VII Świadczenia opiekuńcze	35
1. Zasiłek pielęgnacyjny	35
2. Świadczenie pielęgnacyjne	37
VIII Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka wypłacana przez gminy	38
IX Podstawa prawna	38

Wstęp

Osoby samotnie wychowujące dzieci, rodziny wielodzietne, rodziny, w których jest osoba niepełnosprawna, czy rodziny, gdzie są osoby bez pracy, często nie mają wystarczających środków finansowych na zaspokojenie swoich podstawowych potrzeb życiowych. Aby w miarę normalnie funkcjonować muszą więc otrzymywać pomoc finansową. Pomoc ta trafia do nich od różnych organizacji, ale także od państwa.

Osoby, które mają niskie dochody, mogą liczyć na przysługujące im od państwa świadczenia pieniężne. Te świadczenia to:

1. Zasiłek rodzinny

2. Dodatki do zasiłku rodzinnego (dodatek z tytułu urodzenia dziecka, dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka, dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, dodatek z tytułu podjęcia przez

dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania)

3. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe)

4. Świadczenia opiekuńcze, czyli zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne

5. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka wypłacana przez gminy.

Uwaga:

Tylko te osoby, które mają prawo do zasiłku rodzinnego (punkt 1), mogą ubiegać się również o wypłatę wymienionych w punkcie 2 siedmiu dodatków do tego zasiłku. Przykładowo warunkiem otrzymania np. dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka jest otrzymywanie zasiłku rodzinnego. Pozostałe świadczenia nie są związane z prawem do zasiłku rodzinnego.

W opracowaniu znajdziesz informacje dotyczące świadczeń i dowiesz się, czy ci przysługują oraz co trzeba zrobić, abyś – będąc osobą uprawnioną do ich otrzymywania – uzyskał je.

I

Komu przysługują świadczenia rodzinne?

Wszystkie wymienione wyżej świadczenia (z wyjątkiem becikowego) przysługują tylko wtedy, gdy rodzina, która wychowuje dzieci, ma bardzo niskie dochody, nie ma ich wcale lub gdy w rodzinie jest osoba niepełnosprawna.

Przysługują one:

- obywatelom polskim
- niektórym cudzoziemcom np. przebywającym w Polsce na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, czy posiadającym status uchodźcy, jeśli mieszkają w Polsce razem z członkami rodzin.

Aby móc ubiegać się o te świadczenia, cudzoziemcy muszą jednak zamiesz-

kiwać w Polsce przez okres zasiłkowy, w którym pobierane jest świadczenie.

Przykład:

Ahmed jest obywatelem Czechenii, ma status uchodźcy, ale od dwóch lat mieszka wraz z żoną i dwójką małych dzieci (4 lata i 7 lat) w Polsce. Żona Ahmeda zajmuje się domem i dziećmi, ponadto w grudniu 2006 r. urodziła trzecie dziecko. Dochód rodziny Ahmeda wynosi obecnie niecałe 500 zł miesięcznie na członka rodziny. W takiej sytuacji Ahmed może ubiegać się o świadczenia rodzinne na swoje dzieci.

Z wnioskiem o świadczenia rodzinne na dziecko może wystąpić tylko jedna z uprawnionych osób. Jeżeli z wnioskiem wystąpi więcej niż jedna osoba, świadczenie będzie wypłacone tej z nich, która złożyła wniosek jako pierwsza. Jeżeli dziecko jest wychowywane przez jedno z rodziców, wtedy świadczenie wypłacane jest temu z rodziców, pod którego opieką znajduje się dziecko.

II

Składanie wniosków o świadczenia rodzinne

Wniosek o świadczenia rodzinne składasz w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na twoje miejsce zamieszkania. W praktyce przyznawaniem świadczeń zajmują się często ośrodki pomocy społecznej

i to ich pracownicy przyjmują wnioski. Pamiętaj, że prawo do świadczeń rodzinnych jest ustalane począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami. A zatem, im wcze-

śniej złożysz kompletny wniosek, tym szybciej możesz otrzymać pieniądze.

Wnioski o świadczenia rodzinne składasz zazwyczaj na formularzach, które udostępniają gminy. Możesz je również znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej: www.mps.gov.pl.

We wniosku wpisujesz dane dotyczące:

- osoby występującej o świadczenie (czyli twoje dane): imię, nazwisko, datę urodzenia, PESEL, NIP, a w razie gdy nie nadano ci tych numerów lub jednego z nich – serię i nu-

mer dowodu osobistego lub paszportu oraz w razie potrzeby nazwę organu rentowego wypłacającego ci emeryturę lub rentę, numer emerytury lub renty, lub numer konta w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

- dzieci pozostających na utrzymaniu wnioskodawcy (czyli twoim): imię, nazwisko, PESEL, datę urodzenia i stan cywilny.

O tym jakie dokumenty powinieneś dołączyć do wniosku, dowiesz się w dalszej części opracowania – przy omawianiu poszczególnych rodzajów świadczeń.

III Zmiany w rodzinie

Sytuacja rodziny, w której pobierane jest świadczenie rodzinne, może się zmienić. Jeżeli zmiany te wpływają na prawo do świadczeń, musisz niezwłocznie powiadomić o tym organ, który wypłaca świadczenie. Chodzi tu o informacje dotyczące: zmian w liczbie członków rodziny, uzyskania dochodu lub innych zmian mających wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych np. uprawomocnienie się wyroku zasądającego alimenty, ukończenie 18 lat przez dziecko i przerwanie przez nie nauki, zawarcie przez dziecko związku małżeńskiego, ukończenie przez dziecko 25. roku życia, czy uzyskanie przez dziecko w wieku do 25 lat orzeczenia o niepełnosprawności.

Jeżeli jako osoba uprawniona do świadczeń rodzinnych, nie zgłosisz zmian w sytuacji rodziny i okaże się, że zmiany te spowodowały utratę prawa do pobieranych świadczeń, będziesz musiał zwrócić nienależnie pobrane świadczenia. Może się także okazać, że po zmianie sytuacji w rodzinie prawo do świadczeń zaczniesz przysługiwać mimo, że wcześniej nie przyznano ci tych świadczeń ze względu na to, że nie spełniałeś warunków do ich uzyskania.

Aby uzyskać świadczenia rodzinne powinieneś zatem:

1. Sprawdzić, czy świadczenia ci przysługują (czy spełniasz warunki ich uzyskania)

2. Dowiedzieć się kto wypłaca świadczenia rodzinne w gminie, w której mieszkasz (urząd gminy lub miasta albo ośrodek pomocy społecznej)

3. Pójść do tej instytucji, wziąć do wypełnienia w domu odpowiednie formularze, postarać się uzyskać jak najwięcej informacji co do wymaganych dokumentów, porozmawiać z osobą przyjmującą wnioski lub z inną osobą, która udziela informacji

4. Wypełnić wnioski oraz zgromadzić wszystkie dokumenty i zaświadczenia

5. Wrócić do instytucji wypłacającej świadczenia i złożyć wypełniony wniosek wraz ze zgromadzonymi dokumentami; pracownik przyjmujący wniosek i dokumenty może wskazać na braki, które trzeba będzie uzupełnić.

IV Zasiłek rodzinny

Celem zasiłku rodzinnego jest częściowe pokrycie twoich wydatków na utrzymanie dziecka. Zasiłek ten przysługuje ci wtedy, gdy dochód na członka rodziny nie przekracza miesięcznie 504 zł netto, a gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne – 583 zł netto, a więc rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne mogą otrzymać zasiłek rodzinny osiągając trochę wyższe dochody. Chodzi tu o przeciętny miesięczny dochód na członka two-

jej rodziny uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy.

Uwaga:

Okresem zasiłkowym jest okres od 1 września do 31 sierpnia następnego roku kalendarzowego, na jaki ustala się prawo do świadczeń rodzinnych. Od 1 września 2007 r. rozpoczyna się nowy okres zasiłkowy, który będzie trwał do 31 sierpnia 2008 r.

Pamiętaj:

Rodzina to małżonkowie, rodzice dzieci, opiekunowie faktyczni dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także dzieci, które ukończyły 25. rok życia, ale mają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Do członków rodziny nie zaliczasz natomiast dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecko pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka mającego własne dziecko.

Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego w okresie zasiłkowym (trwającym od 1 września br. do 31 sierpnia 2008 r.) uwzględniany jest dochód na osobę w rodzinie uzyskany w 2006 r.

Przykład:

Anna i Krzysztof B. mieszkają wraz ze swoimi dziećmi w domu dziadków Anny. Prowadzą razem z dziadkami wspólne gospodarstwo domowe. Ponieważ jednak przepisy o świadczeniach rodzinnych nie zaliczają dziadków do członków rodziny, kwot otrzymywanych przez nich emerytur Anna i Krzysztof nie wliczą do dochodu, od którego zależy prawo do zasiłku rodzinnego, o który zamierzają się ubiegać.

1. Komu przysługuje zasiłek rodzinny?

Zasiłek rodzinny przysługuje:

- a) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka
- b) opiekunowi faktycznemu dziecka
- c) osobie uczącej się.

Pamiętaj:

Dziecko to zarówno dziecko własne, jak i dziecko małżonka, dziecko przysposobione (czyli adoptowane) oraz dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie (adopcję) lub dziecko znajdujące się pod opieką prawną.

Opiekun faktyczny dziecka to osoba, która faktycznie opiekuje się dzieckiem i która wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie (adopcję) dziecka.

Opiekun prawny to osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych i może podejmować działania m.in. przed organami prawa w imieniu i na rzecz osoby pozostającej pod jej opieką prawną.

Przykładowo rodzice dziecka są jego opiekunami prawnymi aż do czasu, gdy dziecko stanie się pełnoletnie (z zasady jest to wiek 18 lat).

Pamiętaj:

Osoba ucząca się to osoba, która jest pełnoletnia, która uczy się i która nie pozostaje na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią, w związku z wyrokiem sądu lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony.

Jeżeli wniosek o zasiłek rodzinny na dziecko składasz jako jedna z osób wymienionych w punktach a lub b,

czyli jesteś jednym z rodziców, opiekunem prawnym dziecka albo opiekunem faktycznym dziecka, zasiłek taki przysługuje ci do ukończenia przez dziecko:

- 18. roku życia
- nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia
- 24. roku życia, jeżeli dziecko kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i ma orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Pamiętaj:

Status szkoły posiada szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadpodstawowa, i ponadgimnazjalna oraz szkoła artystyczna, w której jest realizowany obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz ośrodek umożliwiający dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

Studia nie są więc traktowane jako nauka w szkole.

Jeżeli natomiast wniosek o zasiłek rodzinny składasz jako osoba wymieniona w punkcie c, czyli osoba ucząca się w szkole lub w szkole wyższej, zasiłek rodzinny przysługuje ci nie dłużej niż do ukończenia 24. roku życia.

Przykłady:

Hanna R. ma córkę Joannę, która ma 20 lat i studiuje na III roku Akademii Wychowania Fizycznego. Joanna nie ma orzeczenia o niepełnosprawności, więc mimo bardzo niskich dochodów na osobę w rodzinie pani Hanny R., na Joannę nie przysługuje zasiłek rodzinny. Nauka w szkole wyższej nie daje bowiem prawa do pobierania zasiłku rodzinnego na studiujące dziecko.

Jan P. ma 21 lat, studiuje zaocznie na II roku Akademii Górniczo-Hutniczej i jednocześnie pracuje na pół etatu. Jan P. utrzymuje się sam, jego rodzice nie żyją. W 2006 r. przeciętny miesięczny dochód Jana P. wyniósł 502 zł. Jako osoba ucząca się (Jan P. jest pełnoletni, uczy się i nie pozostaje na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią), Jan P. może ubiegać się o zasiłek rodzinny. Nie jest tutaj istotne, że Jan P. studiuje zaocznie.

Razem z Janem P. studiuje Elżbieta S., która skończyła 24 lata w marcu 2007 r. Ponieważ ma znaczną wadę wzroku, posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Niestety mimo trudnej sytuacji finansowej i niskich dochodów rodziny, Elżbieta S. od kwietnia 2007 r. nie otrzymuje już zasiłku rodzinnego, gdyż w poprzednim miesiącu ukończyła 24. rok życia.

Szkoła wyższa to uczelnia w rozumieniu przepisów Prawo o szkolnictwie wyższym, a także kolegium nauczycielskie, nuuczycielskie kolegium języków obcych oraz kolegium pracowników służb społecznych.

Prawo do zasiłku rodzinnego nie jest uzależnione od tego, czy nauka w szkole trwała nieprzerwanie.

Przykład:

Syn Anny W. ma obecnie 20 lat i od września 2005 r. uczy się w technikum wieczorowym, jednak wcześniej (od czerwca 2004 r.) miał po skończeniu szkoły zawodowej roczną przerwę w nauce. Syn Anny W. skończył 18 lat w październiku 2005 r., a więc podczas przerwy w nauce, miał 17 lat. Na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia, które uczy się w szkole, przysługuje zasiłek rodzinny do ukończenia przez nie 21. roku życia. Technikum jest szkołą ponadgimnazjalną, więc nauka w takiej szkole (niezależnie od tego, czy jest to szkoła wieczorowa, czy dzienna) uprawnia Annę W. do tego, aby na syna uczącego się w takiej szkole pobierać zasiłek rodzinny (oczywiście przy spełnieniu kryterium dochodowego).

Brak pełnoletności u matki nie jest przeszkodą w przyznaniu jej świadczeń rodzinnych na dziecko.

Jeżeli jesteś nieletnią matką, która skończyła 13 lat, to znaczy, że masz ograniczoną zdolność do czynności prawnych. W takim przypadku wniosek o świadczenia rodzinne (np. o zasiłek rodzinny, czy o tzw. becikowe) możesz złożyć za zgodą swojego przedstawiciela ustawowego, czyli najczęściej za zgodą swojego rodzica. Możliwe jest także

ustanowienie dla twojego dziecka opiekuna prawnego. Wniosek o świadczenia rodzinne na to dziecko może wtedy złożyć ten opiekun prawny.

2. Komu nie przysługuje zasiłek rodzinny

Zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli:

- dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim
- dziecko zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w rodzinie zastępczej
- osoba ucząca się została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie
- pełnoletnie dziecko lub osoba ucząca się jest uprawniona do zasiłku rodzinnego na własne dziecko.

Przykład:

Anna i Jan S. mieszkają z trojgiem swoich dzieci: Ewą (11 lat), Piotrem (14 lat) i Justyną (18 lat). Justyna uczy się jeszcze w liceum i w lutym 2007 r. urodziła dziecko, na które otrzymała zasiłek rodzinny. Anna i Jan S. mają niskie dochody, ale w tej sytuacji mają prawo do zasiłku rodzinnego tylko na dwoje swoich dzieci (Ewę i Piotra), gdyż Justyna pobiera zasiłek rodzinny na własne dziecko.

- osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostanie zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od jednego rodzica, chyba że:

- rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje
- ojciec dziecka jest nieznany
- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone
- sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka.

Przykład:

Olga i Adam D. rozwiedli się. W wyroku rozwodowym sąd przyznał Oldze opiekę nad córką, a Adamowi opiekę nad synem. Olga D. nie ma obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania syna, a Adam D. nie ma obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania córki. W tej sytuacji zarówno Olga, jak i Adam mogą się ubiegać o zasiłek rodzinny (jeśli mają odpowiednio niskie dochody), ale każde z nich może się ubiegać o zasiłek tylko na to dziecko, które jest pod jego opieką.

Pamiętaj:

Instytucja zapewniająca całodobowe utrzymanie to dom pomocy społecznej, placówka opiekuńczo-wychowawcza, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, szkoła wojskowa lub inna szkoła jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie.

Osoba samotnie wychowująca dziecko to panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osoba pozostająca w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedziona, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z tego rodzicem.

3. Ile wynosi zasiłek rodzinny?

W trwającym (od 1 września 2006 r. do 31 sierpnia 2007 r.) okresie zasiłkowym wysokość zasiłku rodzinnego jest uzależniona od wieku twojego dziecka i wynosi miesięcznie:

- 48 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia
- 64 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia
- 68 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Przykład:

Syn Urszuli W. skończył 5 lat w dniu 15 lipca 2007 r. Dlatego za lipiec Urszula W. otrzymała jeszcze 48 zł zasiłku rodzinnego na syna, natomiast za sierpień otrzymała już kwotę wyższą, czyli 64 zł. Sierpień był pierwszym miesiącem, w którym jej syn miał ukończone 5 lat.

4. Jak ustalić dochód rodziny?

Dochód rodziny to przeciętny miesięczny dochód członków rodziny uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy. A zatem przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego w trwającym do końca sierpnia 2008 r. okresie zasił-

kowym, uwzględniasz dochód na osobę w twojej rodzinie uzyskany w 2006 roku.

Przykład:

Anna i Wojciech M. zawarli związek małżeński w marcu 2007 r. W lipcu tego samego roku urodziła się ich córka. Anna i Wojciech mają niskie dochody, więc chcieliby się starać o zasiłek rodzinny na córkę. Aby ustalić prawo do tego zasiłku w okresie zasiłkowym, który rozpoczyna się 1 września 2007 r., należy wziąć pod uwagę dochody uzyskane w 2006 r., a więc w czasie, gdy Anna i Wojciech nie byli jeszcze małżeństwem. Trzeba zatem uwzględnić dochód, jaki w tym czasie uzyskała Anna oraz dochód, jaki w tym czasie uzyskał Wojciech.

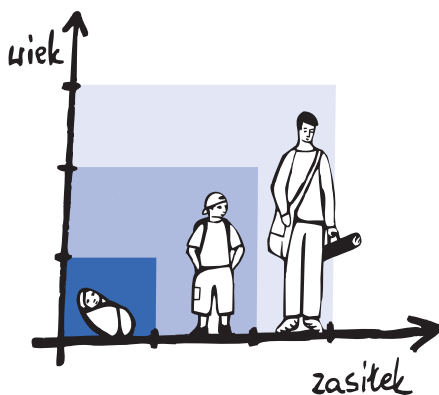
Aby obliczyć dochód rodziny i tym samym sprawdzić, czy możesz ubiegać się o zasiłek rodzinny i ewentualnie o któryś z dodatków do niego, weź pod uwagę trzy rodzaje źródeł przychodów:

1. Dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym, a więc przychody pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne. Przychody to jednak nie tylko wynagrodzenie za pracę, ale również m.in. przychody członków rodziny z umów zlecenia i umów o dzieło, renty z tytułu niezdolności do pracy a także emerytury.

W dochodzie twojej rodziny uwzględnij także te dochody, które zostały uzyskane za granicą (pomniejszone o zapłacony podatek oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne). Dochody te przelicza się na podstawie średniego kursu walut NBP z ostatniego dnia roboczego tego roku kalendarzowego, z którego dochód członków twojej rodziny stanowi podstawę do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych.

2. Jeżeli uzyskujesz dochód z działalności gospodarczej opodatkowany zryczałtowanym podatkiem dochodowym, wtedy przyjmujesz, że osiągasz taki dochód, jaki zadeklarujesz w specjalnym oświadczeniu (kwota ta nie jest weryfikowana), pomniejszony o należny zryczałtowany podatek dochodowy i składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

3. Przy obliczaniu dochodu bierzesz także pod uwagę inne dochody, któ-

re nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i które zostały szczególnie wymienione w przepisach *Ustawy o świadczeniach rodzinnych*. Chodzi m.in. o:

- renty określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin
- renty wypłacone osobom represjonowanym i członkom ich rodzin, przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin
- zasiłki chorobowe określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych
- dochody członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne
- alimenty na rzecz dzieci
- stypendia określone w przepisach o systemie oświaty w przepisach ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w przepisach o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, a także inne stypendia przyznawane uczniom lub studentom
- kwoty diet nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich
- należności pieniężne otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na wypoczynku oraz uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób
- dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego
- dochody uzyskiwane za granicą Polski, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne
- zaliczkę alimentacyjną określoną w przepisach o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

Rodzajów dochodów, które nie są opodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, jest bardzo dużo. Tylko jednak niewielka ich część została wymieniona w przepisach o świadczeniach rodzinnych jako te dochody, które musisz wziąć pod uwagę przy obliczaniu dochodu twojej rodziny.

Jeżeli zatem jakieś dochody nie są opodatkowane na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i jednocześnie nie zostały wymienione w przepisach *Ustawy o świadczeniach rodzinnych* jako te dochody, które trzeba wliczyć do dochodu rodziny, przy obliczaniu dochodu twojej rodziny nie bierz ich pod uwagę.

Do dochodów, których nie uwzględniasz przy obliczaniu dochodu twojej rodziny, zaliczają się m.in. wypłacane rolnikom dopłaty bezpośrednie z Unii Europejskiej.

Obliczając dochód twojej rodziny nie bierzesz także pod uwagę otrzymanego spadku.

Przykład:

Rafał K. pracuje na podstawie umowy o pracę, z wynagrodzenia za tę pracę utrzymuje także swoją żonę Zofię i dwoje dzieci (5 lat i 7 lat). Przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie Rafała K. nie przekracza 504 zł, więc Rafał K. pobiera zasiłek rodzinny na swoje dzieci. Zofia K. otrzymała w listopadzie 2006 r. spadek po swojej matce. Spadek nie jest jednak dochodem, który wpływa na prawo do świadczeń rodzinnych. Nie jest on opodatkowany podatkiem dochodowym. Nie został także wymieniony w katalogu dochodów, które wprawdzie nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, ale które wlicza się do dochodu rodziny. Dlatego przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego spadku tego nie bierze się pod uwagę.

Do dochodu rodziny nie wlicza się także świadczeń rodzinnych, a więc wszystkich tych świadczeń, które są omówione w niniejszym opracowaniu. Nie wliczasz także kwot otrzymanych z pomocy społecznej.

Przykład:

Jakub H. jest właścicielem gospodarstwa rolnego i uzyskuje dochody tylko z tego gospodarstwa. W 2005 r. otrzymał także dopłaty bezpośrednie wypłacane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej. Dopłaty bezpośrednie z UE dla rolników są zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych. Nie zostały jednak wymienione w przepisach o świadczeniach rodzinnych w katalogu dochodów, które wprawdzie nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, ale które wlicza się do dochodu rodziny. Dlatego przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego Jakub H. nie będzie tych dopłat brał pod uwagę.

Przykład:

Krystyna i Wojciech K. wychowują troje dzieci w wieku 3 lata, 6 lat i 10 lat i otrzymują obecnie na każde z nich zasiłek rodzinny – razem 176 zł (48 zł na najmłodsze dziecko i po 64 zł na dwoje starszych dzieci). Poza tym na trzecie dziecko otrzymują 80 zł dodatku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej. Razem otrzymują więc miesięcznie 256 zł z tytułu świadczeń rodzinnych. Obliczając dochód rodziny uprawniający do otrzymywania świadczeń rodzinnych w okresie zasiłkowym trwającym od 1 września 2007 do 31 sierpnia 2008 nie doliczają tej kwoty do swoich dochodów.

Jeżeli z dochodu twojej rodziny ponoszona jest opłata za pobyt w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie członka rodziny, wtedy od dochodu rodziny odejmujesz tę opłatę. W takim przypadku, przy ustalaniu dochodu twojej rodziny w przeliczeniu na osobę, nie uwzględniasz jednak tego członka rodziny, który przebywa w tej instytucji. Nie uwzględniasz go także wtedy, gdy przebywa w takiej instytucji i nie płaci za pobyt.

Przy obliczaniu dochodu odliczasz kwoty alimentów świadczonych na rzecz innych osób niż członkowie rodziny.

Taką osobą, która nie jest członkiem twojej rodziny, jest np. dziecko z poprzedniego małżeństwa, które z tobą nie mieszka, a na które płacisz alimenty.

Przykład:

Roman G. ożenił się po raz drugi i ma z drugiego małżeństwa dwoje dzieci. Ma też jedno dziecko z pierwszego małżeństwa, na które płaci alimenty. Dochody obecnej rodziny Romana G. są niskie, więc chciałby on ubiegać się o świadczenia rodzinne. Obliczając przeciętny miesięczny dochód, jaki druga rodzina Romana G. osiągnęła w roku poprzedzającym okres zasiłkowy, Roman G. powinien odliczyć kwotę alimentów, jakie płaci na swoje dziecko z pierwszego małżeństwa.

Obliczając dochód twojej rodziny musisz natomiast doliczyć te alimen-

ty, które ktoś spoza twojej rodziny płaci na rzecz któregoś z członków twojej rodziny. Osoby płacące te alimenty nie wliczasz jednak do swojej rodziny.

Przykład:

Agnieszka L. jest rozwiedziona i z tego małżeństwa ma córkę Kingę (10 lat). Ojciec Kingi, czyli były mąż Agnieszki L., płaci na córkę alimenty. Agnieszka L. mieszka obecnie ze swoim partnerem Januszem (nie mają ślubu), z którym ma trzyletniego syna Adriana. Oboje pracują na umowy o pracę, razem wychowują dwójkę dzieci Agnieszki. W tej sytuacji ustalając dochody rodziny, należy brać pod uwagę dochody osób tworzących nową rodzinę (konkubinat), a więc wynagrodzenie za pracę Agnieszki, wynagrodzenie za pracę Janusza, ale także kwotę alimentów otrzymywaną od byłego męża Agnieszki L. Osoby zobowiązanej do płacenia alimentów, a więc byłego męża Agnieszki nie bierze się natomiast pod uwagę przy ustalaniu liczby członków rodziny, czyli ustalając dochód na osobę w tej rodzinie, miesięczny dochód tej rodziny należy podzielić przez cztery (Agnieszka L., jej konkubent Janusz i dwoje dzieci).

Wiesz już, że zasiłek rodzinny przysługuje ci wtedy, gdy dochód na członka rodziny nie przekracza miesięcznie 504 zł netto, a gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne – 583 zł netto.

Może się jednak zdarzyć, że dochód twojej rodziny w przeliczeniu na osobę lub dochód osoby uczącej się przekracza te kwoty o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany. To znaczy, że dochód na członka rodziny w rodzinie, gdzie nie ma dziecka niepełnosprawnego, wyniesie więcej niż 504 zł, ale nie więcej niż 552 zł (504 zł + 48 zł) lub w rodzinie, gdzie jest dziecko niepełnosprawne wyniesie więcej niż 583 zł, ale nie więcej niż 631 zł (583 zł + 48 zł).

W takim przypadku zasiłek przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. Dopiero w przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym zasiłek ci nie przysługuje.

Jeżeli przekroczenie dochodu na osobę w twojej rodzinie jest wyższe niż kwota najniższego zasiłku rodzinnego, czyli niż 48 zł (a więc, gdy dochód na osobę w twojej rodzinie był równy lub wyższy niż 552 zł lub 631 zł – gdy w twojej rodzinie jest dziecko niepełnosprawne), wtedy nie przysługuje ci zasiłek rodzinny a także dodatki do niego.

Przykład:

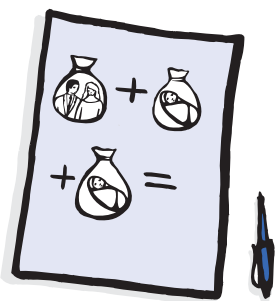
Aleksandra M. pobierała od połowy listopada 2005 r. do końca sierpnia 2006 r. zasiłek rodzinny na troje swoich dzieci. W 2005 roku przeciętny miesięczny dochód na członka rodziny Aleksandry przekroczył jednak 504 zł i wyniósł 533 zł, czyli nastąpiło przekroczenie o 29 zł (należy pamiętać, że obliczając przeciętny miesięczny dochód nie bierze się pod uwagę świadczeń rodzinnych, a także kwot otrzymanych z pomocy społecznej). Mimo tego przekroczenia Aleksandra M. w następnym okresie zasiłkowym (1 września 2006 r. – 31 sierpnia 2007 r.) również pobierała zasiłek rodzinny. Ponieważ jednak okazało się, że przeciętny miesięczny dochód na członka rodziny Aleksandry także w 2006 r. przekroczył nieznacznie 504 zł i wyniósł 542 zł, w następnym okresie zasiłkowym (od 1 września 2007 r. do 31 sierpnia 2008 r.) Aleksandra M. nie przysługuje już zasiłek rodzinny. Stanie się tak, mimo że kwota przekroczenia znowu była niższa niż kwota najniższego zasiłku rodzinnego i wyniosła jedynie 38 zł na osobę w rodzinie.

Obliczając dochody twojej rodziny musisz pamiętać, które osoby możesz zaliczyć do członków rodziny. Musisz pamiętać, że rodzina to małżonkowie, rodzice dzieci, opiekunowie faktyczni dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci do ukończenia 25. roku życia, a także dzieci, które ukończyły 25. rok życia, ale mają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnospraw-

ności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Do członków rodziny nie zaliczasz natomiast dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego dziecka pozostającego w związku małżeńskim oraz pełnoletniego dziecka mającego własne dziecko.

Przykład:

Małgorzata i Krzysztof J. mają troje dzieci w wieku 4 lata, 5 lat i 8 lat. Oboje są zatrudnieni na podstawie umów o pracę. W 2006 r. Małgorzata uzyskała z tego tytułu dochód w wysokości 16 962 zł, natomiast Krzysztof uzyskał dochód w wysokości 12 988 zł i dodatkowo 5 690 zł z umowy zlecenia. Łączny dochód rodziny Małgorzaty i Krzysztofa J. wyniósł zatem 35 640 zł. Przeciętny miesięczny dochód tej rodziny wyniósł 2 970 zł (35 640 zł: 12 miesięcy), a przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie 594 zł (2 970 zł: 5 osób). Oznacza to, że z powodu uzyskiwania zbyt wysokich przeciętnych dochodów na osobę w rodzinie, rodzina Małgorzaty i Krzysztofa J. nie może ubiegać się ani o zasiłek rodzinny ani o dodatki do niego.

Przykład:

Katarzyna i Łukasz W. mają na utrzymaniu dwoje dzieci: Pawła – 16 lat i Jacka, który 21 marca 2007 r. skończył 25 lat. Jacek ma orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Oznacza to, że Jacek był uważany za członka rodziny w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych tylko do końca marca br. Aby rodzina Katarzyny i Łukasza W. mogła ubiegać się o zasiłek rodzinny, przeciętny miesięczny dochód na członka rodziny nie mógł do końca marca 2007 r. przekroczyć 583 zł (licząc ten dochód należało brać pod uwagę czterech członków rodziny). Od kwietnia 2007 r. dochód ten (liczony już tylko na trzy osoby) nie może przekroczyć 504 zł. Z kolei Joanna i Piotr S. mają na utrzymaniu Antosia – 14 lat i Dominikę, która 20 kwietnia 2007 r. skończyła 25 lat. Dominika ma jednak orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, a rodzina otrzymuje w związku z tym świadczenie pielęgnacyjne. Mimo skończonych 25 lat, Dominika jest, w myśl przepisów o świadczeniach rodzinnych, uważana za członka rodziny. Aby rodzina Joanny i Piotra S. mogła ubiegać się o zasiłek rodzinny, przeciętny miesięczny dochód na członka rodziny nie może przekroczyć 583 zł (licząc ten dochód cały czas należy brać pod uwagę czterech członków rodziny).

W przypadku, gdy prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na dziecko pozostające pod opieką opiekuna

prawnego, ustalając dochód, uwzględnia się tylko dochód dziecka.

5. Jak ustalić dochód z gospodarstwa rolnego?

Gdy twoja rodzina lub osoba ucząca się utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmujesz, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskujesz dochód miesięczny w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Od 14 stycznia 2006 r. przyjmuje się, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się miesięczny dochód w wysokości 135,50 zł. Jeżeli twoje gospodarstwo rolne zostało oddane w dzierżawę w całości lub w części, do powierzchni gospodarstwa stanowiącego podstawę wyliczenia dochodu rodziny wliczasz tę wydzierżawioną część gospodarstwa, z wyjątkiem:

1. Dzierżawy części (całości) gospodarstwa rolnego zawartej z członkami rodziny na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników
2. Wniesienia gospodarstwa rolnego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną
3. Dzierżawy gospodarstwa rolnego w związku z pobieraniem renty ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Ukie-
runkowania i Gwarancji Rolnej.

Dochód rodziny, który uzyskała z gospodarstwa rolnego oddanego jej w dzierżawę (dochód uzyskany przez dzierżawcę), pomniejszasz o czynsz zapłacony z tytułu tej dzierżawy.

Przykład:

Piotr S. oraz jego żona Joanna i ich troje dzieci w wieku 3 lata, 9 lat i 11 lat utrzymują się z gospodarstwa rolnego o powierzchni 16 hektarów przeliczeniowych. Przeciętny miesięczny dochód tej rodziny wynosi zatem 2 168 zł (135,50 zł/ha x 16 ha: 5 osób), co w przeliczeniu na członka rodziny daje 433,6 zł (135,50 zł/ha x 16 ha: 5 osób). Uzyskiwanie dochodu w tej wysokości uprawnia Piotra S. do ubiegania się o zasiłek rodzinny na jego dzieci, bo jest to mniej niż 504 zł.

Jeżeli twoja rodzina lub osoba ucząca się uzyskuje zarówno dochody pozarolnicze, jak i dochody z gospodarstwa rolnego, przy obliczaniu przeciętnego miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie, dochody te powinny być zsumować.

Przykład:

Adam M. wydzierżawił w marcu 2006 r. 15 ha od Agencji Nieruchomości Rolnych i z tego tytułu co miesiąc płaci agencji umówiony czynsz. Dlatego ustalając przeciętny miesięczny dochód swojej rodziny w 2006 r. (od którego wysokości uzależniona jest możliwość otrzymywania świadczeń rodzinnych), pan Adam M. odliczy wysokość płaconego czynszu dzierżawnego. (135,50 zł/ha x 15 ha) – czynsz

6. Utrata i uzyskanie dochodu

Może się zdarzyć, że w twojej rodzinie nastąpi utrata dochodu. Oznacza to utratę spowodowaną:

- uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego
- utratą prawa do zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych
- utratą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (nawet wtedy, gdy chodzi o zwolnienie dyscyplinarne lub rozwiązanie umowy za porozumieniem stron)

Utratą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej nie jest jednak utrata pracy wykonywanej na podstawie umowy o dzieło.

Przykład:

Katarzyna i Paweł S. mają dwoje dzieci w wieku 4 lata i 7 lat. W 2006 r. Paweł S. uzyskał z tytułu zatrudnienia dochód w wysokości 23 640 zł. Katarzyna S. pracowała w tym roku tylko na umowę o pracę na czas określony: od 1 lutego do 30 czerwca 2006 r., czyli przez 5 miesięcy. Zarabiała przez ten czas 996 zł netto miesięcznie, czyli razem 4 980 zł (5 miesięcy x 996 zł). Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego w okresie zasiłkowym trwającym od 1 września 2007 r. do 31 sierpnia 2008 r., należy przyjąć tylko dochody z pracy Pawła S., gdyż u Katarzyny S. nastąpiła utrata dochodu.

Przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie Katarzyny i Pawła S. wyniesie zatem 492,50 zł (23 640 zł/rok: 12 m-cy: 4 osoby), co oznacza, że Katarzynie i Pawłowi S. przysługuje prawo do zasiłku rodzinnego na dzieci.

Przykład:

Andrzej M. był przez cały 2006 r. zatrudniony na podstawie umowy o pracę i pobierał z tego tytułu wynagrodzenie. Oprócz tego wykonywał stale pewne prace na podstawie umów o dzieło zawieranych co miesiąc z firmą wydawniczą. We wrześniu 2006 r. poinformowano Andrzeja M., że firma wydawnicza nie będzie już z nim zawierać kolejnych umów i od października 2006 r. Andrzej M. utrzymuje swoje dzieci tylko z wynagrodzenia za pracę. W tej sytuacji nie można jednak mówić o utracie dochodu, gdyż utrata pracy wykonywanej na podstawie umowy o dzieło nie jest utratą dochodu. Przy obliczaniu dochodów w rodzinie Andrzeja M. wynagrodzenie za pracę i wynagrodzenie z wykonanych umów o dzieło zostaną zsumowane.

- utratą zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego
- utratą emerytury, renty rodzinnej lub renty socjalnej (z wyjątkiem rent przyznanych rolnikom w związku z przekazaniem lub dzierżawą gospodarstwa rolnego)
- wyrejestrowaniem pozarolniczej działalności gospodarczej (chodzi przy tym o wyrejestrowanie działalności, a nie jej czasowe zawieszenie).

W takim przypadku prawo do zasiłku rodzinnego ustalane jest na podstawie dochodu rodziny (lub dochodu osoby uczącej się) pomniejszone-

go o utracony dochód. Przy ustalaniu, czy twoja rodzina (osoba ucząca się) spełnia warunki finansowe (chodzi o wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie) do otrzymania zasiłku rodzinnego, przy obliczaniu przeciętnego miesięcznego dochodu nie uwzględniasz dochodu pochodzącego ze źródła, które zostało utracone.

Przykład:

Marzena B. straciła 15 lipca 2006 r. zasiłek dla bezrobotnych – jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. Rodzina Marzeny B. (ona, jej mąż – Paweł i troje dzieci w wieku 6 lat, 9 lat i 11 lat) utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę, jakie otrzymuje Paweł B. W tej sytuacji przy obliczaniu dochodów na osobę w rodzinie Marzeny i Pawła B. nie będzie uwzględniany zasiłek dla bezrobotnych, jaki Marzena B. pobierała do połowy lipca 2006 r., ponieważ był to dochód, który został utracony.

Zasady tej nie stosujesz, jeśli członek twojej rodziny (osoba ucząca się) uzyskał w tym samym roku kalendarzowym inne źródło dochodu i nie utracił go przed złożeniem wniosku.

Jeżeli jednak członek rodziny utracił także to nowe źródło dochodu przed złożeniem wniosku, wtedy przy obliczaniu przeciętnego miesięcznego dochodu nie uwzględniasz dochodu pochodzącego z tego źródła, które zostało utracone.

Przykład:

Z powodu złego stanu zdrowia Marcin P. przestał pracować z dniem 31 maja 2006 r. i od 1 czerwca 2006 r. przeszedł na rentę z tytułu niezdolności do pracy, którą cały czas pobiera. Marcin P. złożył wniosek o zasiłek rodzinny. W takiej sytuacji nie można mówić o utracie dochodu. Marcin P. przestał wprawdzie pracować i nie otrzymuje wynagrodzenia za pracę, ale uzyskał w tym samym roku kalendarzowym inny dochód – nabył prawo do renty i nie utracił go przed złożeniem wniosku o zasiłek rodzinny. Przy obliczaniu dochodu w rodzinie Marcina P. należy uwzględnić zarówno wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia, jak i rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Przykład:

Mirosław R. stracił pracę w marcu 2006 r. Do września 2006 r. był na zasiłku dla bezrobotnych. W tej sytuacji należy mówić o utracie dochodu, gdyż Mirosław R. stracił pracę i uzyskał prawo do zasiłku, które jednak stracił jeszcze w tym samym roku. Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego, przeciętny miesięczny dochód uzyskiwany przez Mirosława R. należy więc wyliczyć z dochodów jego rodziny.

W przypadku utraty dochodu przez członka twojej rodziny prawo do świadczeń rodzinnych ustalane jest od pierwszego pełnego miesiąca następującego po miesiącu, w któ-

rym nastąpiła utrata dochodu, ale nie wcześniej niż od miesiąca złożenia wniosku.

Przykład:

W 2005 r. w rodzinie Małgorzaty i Sebastiana W. przeciętny miesięczny dochód na osobę (rodzina składa się z 5 osób) wyniósł 698 zł. Rodzina uzyskiwała ten dochód z wynagrodzenia za pracę Małgorzaty oraz z działalności gospodarczej prowadzonej przez Sebastiana. Razem było to 3 490 zł miesięcznie (5 osób x 698 zł). W okresie zasiłkowym rozpoczynającym się 1 września 2006 r. Małgorzata i Sebastian W. nie mieli więc prawa do zasiłku rodzinnego na trójkę swoich dzieci. Małgorzata przestała pracować od 10 maja 2006 r., a więc w rodzinie nastąpiła utrata dochodów. Przeciętny utracony dochód wyniósł 1395 zł miesięcznie, bo tyle miesięcznie zarabiała Małgorzata. Po przeliczeniu przeciętny miesięczny dochód w rodzinie Małgorzaty i Sebastiana W. w 2005 r. wyniósł więc 2 095 zł (3 490 zł – 1 395 zł), co w przeliczeniu na osobę daje 419 zł (2 095 zł: 5 osób). Taka wysokość dochodów daje Małgorzacie i Sebastianowi W. prawo do zasiłku rodzinnego na dzieci. Sebastian W. złożył wniosek o zasiłek 25 maja 2006 r., więc zasiłek rodzinny na dzieci przysługuje mu od czerwca 2006 r. – jest to pierwszy pełny miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodów przez Małgorzatę W.

Wiesz już, że jeżeli twoje gospodarstwo rolne zostało oddane w dzierżawę w całości lub w części, do powierzchni gospodarstwa stanowiącego podstawę wyliczenia dochodu rodziny wliczasz tę wydzierżawioną część gospodarstwa (z pewnymi wyjątkami, o których była już mowa). Oddanie gruntów w dzierżawę nie oznacza utraty dochodu.

Przykład:

Wacław A. pracuje na podstawie umowy o pracę. Ma na utrzymaniu żonę i dwoje dzieci w wieku 6 i 9 lat. Oprócz tego rodzina ma dochody z gospodarstwa rolnego. Ponieważ dochody te wynoszą miesięcznie około 650 zł na osobę w rodzinie, Wacław A. nie ubiegał się do tej pory o zasiłek rodzinny na swoje dzieci. Od 1 marca 2006 r. Wacław A. oddał posiadane przez siebie grunty w dzierżawę. Mimo tego, nie można uznać, że nastąpiła utrata dochodu. Tym samym w dochodach rodziny należy w dalszym ciągu uwzględniać dochód z gospodarstwa rolnego stosując przelicznik za każdy hektar przeliczeniowy.

Zmiana warunków wynagrodzenia za pracę nie została wymieniona w katalogu zdarzeń, które przepisy o świadczeniach rodzinnych uznają za utratę dochodu.

Przykład:

Bożena G. jest zatrudniona na cały etat w zakładzie przetwórstwa spożywczego. Ze względu na trudności finansowe, z jakimi boryka się jej zakład, część pracowników, w tym Bożena G. otrzymało wypowiedzenia zmieniające ich umowy o pracę. Zmiana dotyczyła obniżenia wynagrodzenia. W tym przypadku nie nastąpiła utrata zatrudnienia.

Zdarza się z kolei, że członek rodziny, osoba ucząca się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego uzyska dochód. Wtedy prawo do zasiłku rodzinnego ustalane jest na podstawie dochodu rodziny, osoby uczącej się lub dziecka powiększonego o uzyskany dochód. Uzyskanie dochodu może być spowodowane:

- zakończeniem urlopu wychowawczego
- uzyskaniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych lub stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych
- uzyskaniem zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (z wyłączeniem pracy wykonywanej na podstawie umowy o dzieło)
- uzyskaniem zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego

- uzyskaniem emerytury lub renty rodzinnej lub renty socjalnej (z wyjątkiem rent przyznanych rolnikom w związku z przekazaniem lub dzierżawą gospodarstwa rolnego)
- rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej.

W takim przypadku prawo do zasiłku rodzinnego ustalane jest na podstawie dochodu rodziny (lub dochodu osoby uczącej się) powiększonego o uzyskany dochód. Do przeciętnego miesięcznego dochodu rodziny otrzymanego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy dodaje się miesięczną kwotę dochodu uzyskanego przez członka rodziny z pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego, w którym dochód został uzyskany.

Przykład:

Maria Z. była do 6 marca 2006 r. na urlopie wychowawczym. Od 7 marca 2006 r. wróciła do pracy, co oznacza, że uzyskała dochód. Dlatego składając wniosek o zasiłek rodzinny na swoje dziecko w okresie zasiłkowym rozpoczynającym się 1 września 2007 r., Maria Z. wliczyła do dochodów swojej rodziny te dochody, jakie uzyskała z tytułu zatrudnienia. Wliczyła dochód od kwietnia 2006 r. (bo jest to pierwszy pełny miesiąc, w którym otrzymała wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia) do 31 grudnia 2006 r.

Pobieranie zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego

nie zostało w przepisach o świadczeniach rodzinnych wymienione w katalogu zdarzeń, które stanowią uzyskanie przychodu.

Przykład:

Jan Z. stracił pracę 28 lutego 2006 r., następnie pobierał zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne. W tej sytuacji nastąpiła utrata dochodu (Jan Z. stracił zatrudnienie), nie nastąpiło natomiast uzyskanie przychodu.

Aby ustalić przeciętny miesięczny dochód na osobę w twojej rodzinie:

1. Musisz ustalić dochód osiągnięty w twojej rodzinie w danym roku kalendarzowym (obecnie w roku 2006) sumując dochody osoby występującej o zasiłek na dziecko (czyli twoje dochody), dochody twojego małżonka, dochody dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia pozostających na twoim utrzymaniu oraz dochody starszych dzieci, które mają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności i w związku z tą niepełnosprawnością twojej rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Sumujesz dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, dochody opodatkowane zryczałtowanym podatkiem dochodowym oraz niektóre dochody, które nie podlegają opodatkowaniu

2. Od dochodu tego odejmujesz kwoty, które ten dochód pomniejszają, np. alimenty zapłacone na rzecz osób spoza rodziny, czy opłaty za po-

byt któregoś z członków twojej rodziny w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (jeżeli osoba ta nadal w tej instytucji przebywa)

3. Otrzymałą kwotę dzielisz przez dwanaście – w ten sposób otrzymujesz przeciętny miesięczny dochód twojej rodziny.

4. Uzyskany wynik dzielisz przez liczbę członków twojej rodziny – w ten sposób otrzymujesz przeciętny miesięczny dochód na osobę w twojej rodzinie.

7. Wymagane dokumenty

Uwierzytelniona kopia dokumentu stwierdzającego tożsamość wnioskodawcy (uwierzytelnienia może dokonać sam podmiot przyjmujący wniosek, notariusz lub instytucja, która wydała dokument).

Dokumenty potwierdzające dochody rodziny za odpowiedni rok:

- zaświadczenie z urzędu skarbowego o wysokości dochodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym uzyskanych przez każdego z członków rodziny
- oświadczenie wnioskodawcy i członków jego rodziny o ich deklarowanych dochodach opodatkowanych ryczałtem (także kartą podatkową)
- zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości innych dochodów (np. zaświadczenia podmiotów wypłacających te dochody)
- inne zaświadczenia lub oświadczenia np. zaświadczenie właściwego

organu gminy o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonej w hektarach przeliczeniowych – w przypadku dochodów z gospodarstwa rolnego, umowa dzierżawy – w przypadku oddania gospodarstwa rolnego w dzierżawę, umowa notarialna wniesienia gospodarstwa rolnego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną – w przypadku, gdy miało miejsce takie wniesienie, kopia odpisu prawomocnego wyroku sądu lub kopia odpisu protokołu zawierającego treść ugody sądowej oraz przekazy lub przelewy pieniężne dokumentujące wysokość alimentów – jeżeli członkowie rodziny mają obowiązek ich płacenia na rzecz osób spoza rodziny, dokumenty potwierdzające otrzymywane alimenty lub zaświadczenie komornika o bezskuteczności ich egzekucji – gdy na członka rodziny są one zasądzone, zaświadczenie instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie o wysokości ponoszonej opłaty za pobyt członka rodziny przebywającego w tej instytucji – gdy członek rodziny przebywa w takiej instytucji, dokumenty potwierdzające utratę dochodu (np. zaświadczenie płatnika dochodu) – gdy nastąpiła utrata dochodu, dokument lub oświadczenie określające wysokość uzyskanego dochodu członka rodziny z pierwszego pełnego miesiąca kalendarzowego – gdy nastąpiło uzyskanie dochodu.

Inne zaświadczenia i oświadczenia oraz dowody potwierdzające np. wiek dziecka, fakt nauki w szkole lub w szkole wyższej, niepełnosprawność itp.

Będzie to m.in.:

- kopia skróconego aktu urodzenia dziecka lub kopia innego urzędowego dokumentu potwierdzającego wiek dziecka
- kopia odpisu zupełnego aktu urodzenia dziecka – gdy ojciec dziecka jest nieznan
- kopia orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności
- zaświadczenie ze szkoły o uczęszczaniu do niej dziecka w wieku powyżej 18 lat
- orzeczenie sądu zobowiązujące jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka
- kopia aktów zgonu rodziców lub kopia odpisu wyroków zasądzających alimenty – w przypadku osoby uczącej się
- kopia karty pobytu – w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Polski
- kopia prawomocnego orzeczenia sądu rodzinnego stwierdzającego przysposobienie – w przypadku osoby, która przysposobiła (adoptowała) dziecko
- kopia odpisu prawomocnego wyroku sądu orzekającego rozwód lub separację – w przypadku osoby samotnie wychowującej dziecko.

Wiesz już, że dodatki do zasiłku rodzinnego są ściśle związane z prawem do samego zasiłku rodzinnego. Ubieganie się o te dodatki jest więc możliwe (przy spełnieniu innych warunków, o których będzie mowa poniżej) tylko wtedy, gdy spełnione są warunki do uzyskania zasiłku rodzinnego.

1. Dodatek z tytułu urodzenia dziecka

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka (nie należy mylić go z tzw. becikowym, o którym będzie mowa w dalszej części niniejszego opracowania) przysługuje matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka. Może być również wypłacony opiekunowi faktycznemu dziecka do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka.

! Uwaga:

Dodatek z tytułu urodzenia dziecka przysługuje jednorazowo i wynosi 1 000. zł.

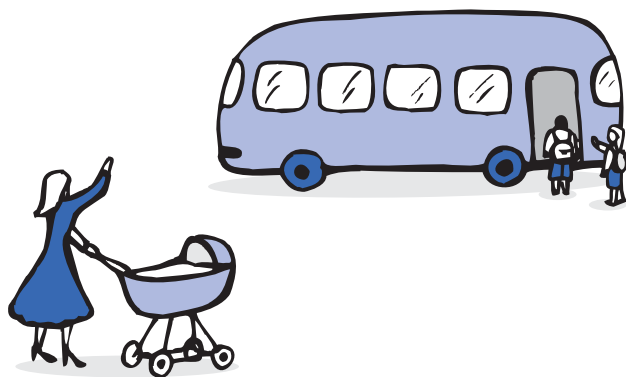
W przypadku, gdy opiekun wystąpi o przysposobienie (adopcję) więcej niż jednego dziecka lub rodzicom urodzi się więcej niż jedno dziecko podczas jednego porodu, dodatek przysługuje na każde dziecko.

Z wnioskiem o wypłatę dodatku z tytułu urodzenia dziecka możesz wystąpić w ciągu roku od dnia urodzenia dziecka. Może się zdarzyć, że w miesiącu, w którym dziecko się urodziło, zasiłek rodzinny ci nie przysługuje, gdyż dochody w twojej rodzinie są za wysokie. Gdy zasiłek nie przysługuje, nie może być także rozpatrywane prawo do dodatku.

Przykład:

Janina M. urodziła w maju 2007 r. bliźnięta. Przysługują jej zatem dwa dodatki z tytułu urodzenia dziecka, a więc 2 000 zł.

W ciągu roku sytuacja może się jednak zmienić (ktoś z twojej rodziny może

utracić dochód) i wtedy możliwe jest uzyskanie przez ciebie zasiłku rodzinnego i tym samym nabycie prawa do dodatku z tytułu urodzenia dziecka.

Przykład:

Grażyna P. urodziła dziecko w listopadzie 2005 r. Przeciętny miesięczny dochód na osobę w jej rodzinie wynosił w 2004 r. około 620 zł, a więc był zbyt wysoki, aby Grażyna P. mogła ubiegać się o zasiłek rodzinny i o dodatki do niego. W sierpniu 2006 r. nastąpiła jednak utrata dochodu męża Grażyny P. (został zwolniony z pracy) i tym samym miesięczny dochód na osobę w rodzinie Grażyny P. obniżył się na tyle, że mogła już ubiegać się o zasiłek rodzinny. Ponieważ Grażyna P. nabyła prawo do zasiłku rodzinnego, więc mogła wystąpić także o dodatek z tytułu urodzenia dziecka. Musiała to zrobić przed ukończeniem przez dziecko pierwszego roku życia.

Jeżeli dziecko urodzi się żywe, ale umrze po urodzeniu się, dodatek z tytułu urodzenia dziecka przysługuje tylko wtedy, gdy wniosek o jego wypłatę został złożony przed śmiercią dziecka.

Przykład:

Cecylia S. urodziła 20 marca 2007 r. ciężko chorego syna. W dniu 4 maja 2007 r. złożyła wniosek o wypłatę dodatku z tytułu urodzenia dziecka. Syn Cecylii S. zmarł 15 maja 2007 r., ale Cecylia S. otrzymała dodatek, o który wystąpiła, gdyż wniosek został złożony przed śmiercią dziecka.

Wymagane dokumenty:

- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka
- kopia prawomocnego orzeczenia sądu rodzinnego stwierdzającego przysposobienie – gdy o dodatek występuje osoba, która przysposobiła (adoptowała) dziecko
- kopia prawomocnego orzeczenia sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego – gdy o dodatek występuje opiekun prawny dziecka
- informacja sądu o toczącym się postępowaniu w sprawie przysposobienia dziecka – gdy o dodatek występuje opiekun faktyczny dziecka, który wystąpił o jego przysposobienie.

2. Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego

Komu przysługuje dodatek?

Dodatek ten przysługuje osobie, która przebywa na urlopie wychowawczym:

- matce lub ojcu
- opiekunowi faktycznemu dziecka albo
- opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką.

Dodatek przysługuje nie dłużej niż przez:

- 24 miesiące kalendarzowe
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli opieka jest sprawowana nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu
- 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli

opieka jest sprawowana nad dzieckiem, które ma orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Jeżeli z urlopu wychowawczego korzystają po kolei oboje rodzice lub opiekunowie prawni dziecka, przysługuje im tylko jeden dodatek.

Komu nie przysługuje dodatek?

Dodatek nie przysługuje jednak osobie uprawnionej, jeżeli:

- a) bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego pozostawała w stosunku pracy przez okres krótszy niż sześć miesięcy
- b) podjęła lub kontynuowała zatrudnienie lub inną pracę zarobkową w okresie korzystania z urlopu wychowawczego

Przykład:

Anna P. jest na urlopie wychowawczym, rodzina utrzymuje się z dochodów z pracy jej męża Sławomira oraz z dochodów Anny, która wykonuje różne prace na podstawie umowy zlecenia dla pracodawcy swojego męża. Dochody rodziny są jednak na tyle niewysokie, że na dzieci Anny i Sławomira P. pobierane są zasiłki rodzinne. W tej sytuacji Annie P. nie przysługuje jednak dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, gdyż kontynuuje zatrudnienie w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

- c) dziecko zostało umieszczone w placówce zapewniającej całodobową

opiekę przez co najmniej pięć dni w tygodniu, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w nim z całodobowej opieki, w żłobku albo w przedszkolu, z wyjątkiem:

- dziecka, które ma orzeczenie o niepełnosprawności, przebywającego w żłobku albo w przedszkolu z powodów terapeutycznych
 - dziecka przebywającego w zakładzie opieki zdrowotnej, z wyjątkiem zakładów opiekuńczo-leczniczych i zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych
 - w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem
- d) w okresie urlopu wychowawczego korzysta z zasiłku macierzyńskiego.

Obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia prawa do dodatku zalicza się okres zatrudnienia na terytorium państw członkowskich UE i EOG.

Pamiętaj:

Zatrudnienie lub inna praca zarobkowa oznacza wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, a także prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Jeżeli pobierasz dodatek z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego i w tym czasie zaczniesz wykonywać jakąkolwiek pracę zarobkową, stracisz prawo do tego dodatku. Dotyczy to również pracy na podstawie umowy o dzieło.

Przykład:

Agnieszka Z. przebywa na urlopie wychowawczym i pobiera zasiłek rodzinny na dziecko oraz dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Agnieszka Z. chciałaby zawrzeć z firmą ABC umowę o dzieło i otrzymywać z tego tytułu dodatkowe dochody, zwłaszcza że wykonywanie tej pracy w ogóle nie kolidowałoby ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem. Wykonywanie jakiegokolwiek pracy zarobkowej w okresie pobierania dodatku z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem, w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, spowoduje jednak utratę prawa do tego dodatku. Dotyczy to również pracy na podstawie umowy o dzieło. Nie ma jednak przeszkód, aby Agnieszka Z. nadal pobierała zasiłek rodzinny na dziecko, oczywiście, jeśli dochód na osobę w jej rodzinie nie przekroczy ustalonego progu 504 zł (583 zł).

Wysokość dodatku

Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego wynosi 400 zł miesięcznie niezależnie od liczby dzieci którymi się opiekujesz. Jeżeli przysłu-

guje za niepełne miesiące kalendarzowe, wypłaca się go w wysokości 1/30 dodatku miesięcznego za każdy dzień. Kwotę dodatku za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Przykład:

Magdalena J. przebywała na urlopie wychowawczym od połowy 2006 r. do 8 maja 2007 r. włącznie i w tym czasie pobierała dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Dodatek za niepełny miesiąc korzystania z urlopu wychowawczego (maj) przysługuje jej więc w wysokości 106 zł i 70 groszy.

$$1/30 \times 400 = 13,33 \text{ zł}$$

$13,33 \text{ zł} \times 8 \text{ dni} = 106,67 \text{ zł}$, co po zaokrągleniu do 10 groszy w górę daje 106,70 zł.

Wymagane dokumenty:

- zaświadczenie pracodawcy o udzieleniu urlopu wychowawczego z wyszczególnieniem okresu, na jaki urlop został udzielony
- zaświadczenie o co najmniej sześciomiesięcznym okresie zatrudnienia w okresie bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego
- zaświadczenie lekarza zalecające przebywanie dziecka mającego orzeczenie o niepełnosprawności w żłobku lub w przedszkolu z powodów terapeutycznych.

3. Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka

Dodatek z tytułu samotnego wycho-

wywaniania dziecka przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców, ponieważ:

- drugi z rodziców dziecka nie żyje
- ojciec dziecka jest nieznan
- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.

Dodatek przysługuje również osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice tej osoby nie żyją.

Przykład:

Alicja i Robert S. rozwiedli się. Alicja wychowuje ich córkę (8 lat), sąd nie zasądził od Roberta alimentów na rzecz córki. Dochody Alicji S. są niewysokie, więc Alicja pobiera na córkę zasiłek rodzinny. Przysługuje jej także dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka, gdyż na rzecz córki nie zostało zasądzone od drugiego z rodziców, czyli od Roberta, świadczenie alimentacyjne.

Jeżeli drugi z rodziców żyje, jest znany i na rzecz dziecka zostały od niego zasądzone alimenty, nie dostaniesz dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka. To, że ta osoba nie płaci zasądzonych alimentów, nie ma w tym przypadku znaczenia.

Dodatek przysługuje w wysokości 170 zł miesięcznie na dziecko, ale nie więcej niż 340 zł na wszystkie dzieci.

Przykład:

Patrycja O. w październiku 2005 r. urodziła dziecko. Wkrótce potem rozwiodła się ze swoim mężem – ojcem dziecka. Mimo wyroku sądownego zasądzającego alimenty na rzecz dziecka, były mąż Patrycji nie płaci ich. Patrycja O. utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę. Wynagrodzenie to jest jednak niskie i dlatego Patrycja O. pobiera zasiłek rodzinny na dziecko. Niestety Patrycja O. nie może otrzymać dodatku do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka, gdyż ojciec jej dziecka żyje, jest znany i na rzecz dziecka zostały od niego zasądzone alimenty. Ojciec dziecka ich nie płaci, ale nie ma to w tym przypadku znaczenia.

Przykład:

Renata K. ma dwoje dzieci: syna Aleksandra (10 lat) i córkę Gabrysię (5 lat), która jest niepełnosprawna. Z ojcem Aleksandra Renata rozwiodła się, ojciec Gabrysi jest nieznan, co wynika z odpisu jej pełnego aktu urodzenia (zupełny odpis aktu urodzenia dziecka jest wymagany wtedy, gdy osoba samotnie wychowująca dziecko stara się o dodatek z tego tytułu, a ojciec dziecka jest nieznan). Cała rodzina utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę Renaty K. Oprócz tego Renata otrzymuje od swojego byłego męża alimenty na syna. Renata K. pobiera na swoje dzieci zasiłek rodzinny oraz dodatek z tytułu samotnego wychowywania córki. Dodatek ten wynosi 250 zł miesięcznie, gdyż Gabrysia jest dzieckiem niepełnosprawnym.

Jeżeli dziecko ma orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, dodatek wynosi 250 zł miesięcznie na dziecko, ale nie więcej niż 500 zł na wszystkie dzieci.

Pamiętaj:

Osoba samotnie wychowująca dziecko to panna, kawaler, wdowa, wdowiec, osoba pozostająca w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osoba rozwiedziona, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem.

Jeżeli wychowujesz chociaż jedno dziecko wspólnie z jego rodzicem, nie jesteś osobą samotnie wychowującą dziecko, nawet jeśli z tą osobą nie masz ślubu (żyjesz w konkubinacie) i nawet jeśli wychowujesz jeszcze inne dzieci.

Przykład:

Joanna R. jest wdową. Mieszka ze swoją córką Marią (13 lat) oraz ze swoim konkubentem Jarosławem i z ich wspólnym dzieckiem – synem Adamem (5 lat). Joanna i Jarosław wspólnie wychowują oboje dzieci. Dochody Joanny i Jarosława są niewielkie, jednak Joanna R. nie może się ubiegać o dodatek z tytułu samotnego wychowywania dzieci, mimo że nie ma męża. W myśl przepisów o świadczeniach rodzinnych nie jest osobą samotnie wychowującą dziecko, gdyż wychowuje dziecko (syna Adama) wspólnie z jego rodzicem (Jarosławem).

Wymagane dokumenty:

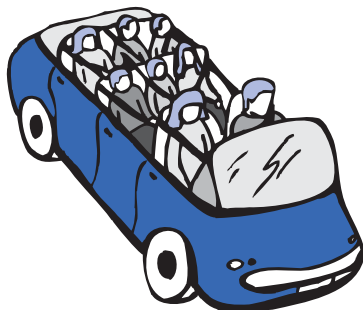
- kopia skróconego aktu zgonu rodzica dziecka
- odpis zupełny aktu urodzenia dziecka – gdy ojciec dziecka jest nieznan
- orzeczenie o niepełnosprawności albo o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności – gdy dziecko ma takie orzeczenie.

4. Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej

Dodatek ten przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka. Wynosi on 80 zł na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego.

Pamiętaj:

Rodzina wielodzietna to rodzina, która wychowuje troje i więcej dzieci mających prawo do zasiłku rodzinnego. Aby otrzymać dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej nie wystarczy, że masz troje lub więcej dzieci. Dodatek przysługuje ci, jeśli co najmniej troje z tych dzieci jest uprawnione do zasiłku rodzinnego.

Przykład:

Kinga i Dariusz Z. mają troje dzieci: Klaudia – 8 lat, Paweł – 17 lat i Arkadiusz – 20 lat. Arkadiusz studiuje na II roku Akademii Medycznej. Kinga i Dariusz Z. mają niewielkie dochody, więc pobierają na dwoje swoich dzieci (Klaudię i Pawła) zasiłek rodzinny. Nie pobierają go na Arkadiusza, gdyż jest już studentem i zasiłek na niego im nie przysługuje. Kinga i Dariusz Z. nie mogą otrzymać dodatku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, gdyż tylko na dwoje swoich dzieci pobierają zasiłek rodzinny.

5. Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Dodatek ten przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka. Jest wypłacany:

- do ukończenia przez dziecko 16. roku życia, jeżeli ma orzeczenie o niepełnosprawności
- powyżej 16. roku życia do ukończenia 24. roku życia, jeżeli ma orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek wynosi miesięcznie:

- 60 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia
- 80 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego przysługuje za cały czas nauki dziecka, a więc również za okres ferii zimowych i wakacji.

Uwaga:

Umiarkowany stopień niepełnosprawności to:

- niepełnosprawność w umiarkowanym stopniu w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- całkowita niezdolność do pracy orzeczona na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
- posiadanie orzeczenia o zaliczeniu do II grupy inwalidzkiej.

Znaczny stopień niepełnosprawności to:

- niepełnosprawność w stopniu znacznym w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
- całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji orzeczona na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
- stała albo długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji orzeczona na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w celu uzyskania świadczeń określonych w tych przepisach

- posiadanie orzeczenia o zaliczeniu do I grupy inwalidzkiej.

Wymagane dokumenty:

- ☑ kopia orzeczenia o niepełnosprawności dziecka w wieku do lat 16
- ☑ kopia orzeczenia o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka w wieku powyżej 16 lat.

6. Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Dodatek ten przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego. Dodatek przysługuje również na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne (czyli dziecko rozpoczynające naukę w tzw. zerówce).

Dodatek przysługuje raz w roku w związku z rozpoczęciem roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego i wynosi 100 zł na dziecko.

Uwaga:

Dodatek nie przysługuje z tytułu rozpoczęcia przez dziecko nauki w przedszkolu i w szkole wyższej.

Wniosek o wypłatę dodatku należy złożyć w terminie 4 miesięcy od dnia rozpoczęcia roku szkolnego albo rocznego przygotowania przedszkolnego. Wniosek złożony po tym terminie w ogóle nie będzie rozpatrywany.

Wymagane dokumenty:

- ☑ zaświadczenie szkoły o rozpoczęciu roku szkolnego przez dziecko w wieku powyżej 18 lat
- ☑ oświadczenie złożone poprzez wypełnienie odpowiedniej części formularza wniosku o zasiłek rodzinny.

7. Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

Dodatek ten ma zrekompensować koszty, jakie ponosi twoja rodzina w związku z dojazdami dzieci do szkoły lub w związku z zakwaterowaniem dzieci w miejscowości, gdzie znajduje się szkoła. Dodatek ten możesz otrzymać, jeśli jesteś matką lub ojcem dziecka, opiekunem prawnym albo opiekunem faktycznym dziecka lub osobą uczącą się.

Przysługuje on w związku z zakwaterowaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, które ma orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności. W takim przypadku dodatek ten wynosi 90 zł miesięcznie na dziecko.

Przysługuje on także w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się szkoła ponadgimnazjalna lub szkoła artystyczna, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiada-

jącym nauce w szkole ponadgimnazjalnej. W takim przypadku dodatek wynosi 50 zł miesięcznie na dziecko.

Uwaga:

Dodatek przysługuje ci przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego. Nie przysługuje ci zatem za miesiące wakacyjne, czyli za lipiec i sierpień.

Wymagane dokumenty:

Gdy dziecko zamieszkało w miejscowości, w której jest szkoła:

- zaświadczenie szkoły o uczęszczaniu do niej dziecka
- dokument potwierdzający tymczasowe zameldowanie dziecka w prowadzonych przez podmiot publiczny: bursie, internacie lub w innym miejscu zapewniającym zamieszkanie
- oświadczenie osoby fizycznej o wynajmie lokalu uczniowi oraz doku-

ment potwierdzający tymczasowe zameldowanie.

Gdy dziecko dojeżdża do miejscowości, w której jest szkoła:

- zaświadczenie szkoły o uczęszczaniu do niej dziecka.

Przykład:

Iwona – córka Anety M. rozpoczęła we wrześniu 2006 r. naukę w liceum ogólnokształcącym, które znajduje się w miejscowości oddalonej o 65 kilometrów od domu. Iwona mieszka w internacie. Aneta M. pobiera na córkę zasiłek rodzinny, więc miała prawo wystąpić również o dodatek z tytułu podjęcia przez jej córkę nauki w szkole poza miejscem zamieszkania. Do wniosku o dodatek musiała dołączyć potwierdzenie zameldowania Iwony w internacie na pobyt czasowy.

VI

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowe)

Prawo do wszystkich świadczeń, które są omówione na str. 34-38, nie jest uzależnione od prawa do zasiłku rodzinnego. Dotyczy także tzw. becikowego.

Becikowe przysługuje ojcu lub matce dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu (osobie która opiekuje się dzieckiem i wystąpiła do sądu rodzinnego z wnioskiem

o przysposobienie). Wynosi ono 1000 zł na jedno dziecko i nie zależy od wysokości dochodów w twojej rodzinie.

Becikowe nie jest wypłacane automatycznie po urodzeniu dziecka. Aby je otrzymać, musisz złożyć wniosek w urzędzie gminy, w której mieszkasz (niekoniecznie będzie to gmina gdzie jesteś zameldowany).

Zdarza się, że niektóre gminy zlecają wypłatę becikowego ośrodkom pomocy społecznej. W takim przypadku wniosek składasz w upoważnionym przez gminę ośrodku. Nie istnieje jednolity wzór takiego wniosku, ale poszczególne gminy lub ośrodki pomocy społecznej mogą go przygotować na swoje potrzeby. Gdy nie ma takiego formularza, wniosek musisz napisać samodzielnie.

Becikowe przysługuje, gdy urodzi się żywe dziecko, nawet jeżeli zmarło ono wkrótce po porodzie.

! Uwaga:

Wniosek o wypłatę becikowego musisz złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. W przypadku, gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego (adoptowanego) – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobieniem. Wniosek złożony po tym terminie nie jest w ogóle rozpatrywany.

Przykład:

Alicja G. urodziła 23 kwietnia 2007 r. bliźnięta, ale jedno z dzieci zmarło następnego dnia. Alicja G. otrzymała jednak becikowe w podwójnej wysokości (2 000 zł), gdyż dzieci urodziły się żywe. Becikowe nie przysługiwałoby jej na to dziecko, gdyby urodziło się martwe.

Wymagane dokumenty:

- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub inny dokument urzędowy potwierdzający datę urodzenia dziecka (wystawia go urząd stanu cywilnego w miejscu urodzenia dziecka)
- dokument potwierdzający tożsamość osoby występującej z wnioskiem (np. dowód osobisty)
- oświadczenie, że drugi z rodziców albo opiekun prawny nie wystąpił z wnioskiem o to świadczenie.

W razie wątpliwości gmina może żądać od ciebie dodatkowych dokumentów i informacji.

1. Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny jest przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Prawo do tego zasiłku nie jest uzależnione od sytuacji materialnej i wysokości dochodów.

Pamiętaj:

Zasiłek pielęgnacyjny wynosi 153 zł miesięcznie.

Zasiłek ten przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli ma orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli ma orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeśli ta niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek nie przysługuje:

- osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli pobyt osoby i udzielane przez tę instytucję świadczenia częściowo lub w całości są finansowane z budżetu państwa albo z Narodowego Funduszu Zdrowia

- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego, czyli dodatku do emerytury lub renty, który wynika z przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Podstawą do przyznania zasiłku pielęgnacyjnego jest orzeczenie o niepełnosprawności (zasada ta nie dotyczy osób, które ukończyły 75 lat). Prawo do tego zasiłku ustala się więc na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności (stopniu niepełnosprawności) zostało wydane na czas określony. W takim przypadku prawo do tego zasiłku ustala się na okres, na jaki zostało wydane to orzeczenie – do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Przykład:

Krzysztof M., który wychowuje niepełnosprawnego syna Adama (10 lat), złożył 12 lutego 2007 r. wniosek o zasiłek pielęgnacyjny. Poinformował urząd gminy o tym, że toczy się postępowanie w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności Adama. Zespół orzekający o niepełnosprawności wydał orzeczenie w dniu 17 kwietnia 2007 r. W orzeczeniu tym ustalono trwanie niepełnosprawności na okres od 1 lutego 2007 r. do 31 stycznia 2008 r. W takiej sytuacji zasiłek pielęgnacyjny został wypłacony także za luty 2007 r.

Pamiętaj:

Jeżeli dziecko nie ma ukończonych 16 lat, nie orzeka się stopnia niepełnosprawności.

W przypadku utraty ważności orzeczenia o niepełnosprawności (stopniu niepełnosprawności), jeżeli osoba niepełnosprawna uzyska ponowne orzeczenie o niepełnosprawności (odpowiednim stopniu niepełnosprawności) stanowiące kontynuację poprzedniego orzeczenia, prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin ważności poprzedniego orzeczenia. Nie może to być jednak miesiąc wcześniejszy niż ten, w którym został złożony wniosek o kontynuację. W takim przypadku do wniosku należy dołączyć zaświadczenie właściwej instytucji (powiatowego zespołu orzekającego o niepełnosprawności) potwierdzające złożenie wniosku o ponowne ustalenie niepełnosprawności (stopnia niepełnosprawności).

Możesz zatem złożyć wniosek o kontynuację wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego nawet jeśli dopiero czekasz na ponowne orzeczenie o niepełnosprawności.

Jeżeli złożysz wniosek o kontynuację wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego dopiero po tym, jak uzyskasz ponowne orzeczenie o niepełnosprawności, może się zdarzyć, że za czas oczekiwania na orzeczenie nie dostaniesz zasiłku.

Przykład:

Elżbieta W. pobierała do lutego 2007 r. zasiłek pielęgnacyjny na swoją sześćdziesięcioletnią córkę Annę. W marcu 2007 r. wystąpiła z wnioskiem o zasiłek na dalszy okres i dołączyła do niego zaświadczenie powiatowego zespołu orzekającego o niepełnosprawności o tym, że złożyła wniosek o ponowne ustalenie niepełnosprawności swojej córki. Orzeczenie o niepełnosprawności Anny zostało wydane 11 kwietnia 2007 r., ale zasiłek został wypłacony od marca 2007 r., czyli od miesiąca, w którym Elżbieta W. złożyła wniosek o kontynuację wypłaty zasiłku.

Przykład:

Ewa D. pobierała do lutego 2007 r. zasiłek pielęgnacyjny na swoją siedmioletnią córkę Monikę. W marcu 2007 r. wystąpiła do powiatowego zespołu orzekającego o niepełnosprawności z wnioskiem o ponowne ustalenie niepełnosprawności. Orzeczenie o niepełnosprawności Moniki zostało wydane 11 kwietnia 2007 r. i wtedy (dopiero w kwietniu) Ewa D. wystąpiła o zasiłek pielęgnacyjny na dalszy okres. Zasiłek został wypłacony od dopiero od kwietnia 2007 r., czyli od miesiąca, w którym Ewa D. złożyła wniosek o kontynuację wypłaty zasiłku.

Jeżeli do zasiłku pielęgnacyjnego jest uprawnione niepełnoletnie dziecko albo osoba pełnoletnia, która nie ma zdolności do czynności prawnych, zasiłek jest wypłacany jednemu z ro-

dziców, opiekunów lub innej osobie uprawnionej do reprezentowania osoby niepełnosprawnej albo małżonkowi.

Wymagane dokumenty:

- kopia dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby uprawnionej do zasiłku
- kopia orzeczenia o niepełnosprawności – w przypadku dziecka do lat 16
- kopia orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności lub kopia orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem daty powstania niepełnosprawności – w przypadku osoby w wieku powyżej 16 lat
- zaświadczenie z instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, że pobyt osoby uprawnionej do zasiłku i udzielane jej przez tę instytucję świadczenia nie są częściowo lub w całości finansowane z budżetu państwa albo z Narodowego Funduszu Zdrowia – w przypadku przebywania osoby uprawnionej do zasiłku w takiej instytucji.

2. Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie to przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem. Może je otrzymać matka lub ojciec dziecka albo opiekun faktyczny dziecka, jeżeli nie podejmuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo rezygnuje z niej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem, które ma:

- orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego codziennego współudziału opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji
- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje ci, jeśli dochód twojej rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 583 zł. Zasady obliczania tego dochodu są takie same jak w przypadku dochodu warunkującego prawo do zasiłku rodzinnego.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje ci w wysokości 420 zł miesięcznie. Świadczenie przysługujące za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 świadczenia pielęgnacyjnego za każdy dzień. Należną kwotę świadczenia zaokrągla się do 10 groszy w górę.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego
- osoba wymagająca opieki:
 - pozostaje w związku małżeńskim
 - została umieszczona w rodzinie zastępczej, w specjalnym ośrodku

szkolno-wychowawczym i korzysta w nim z całodobowej opieki albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę przez co najmniej pięć dni w tygodniu z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej

- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko
- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie.

Wymagane dokumenty:

- orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka
- kopia dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby ubiegającej się o świadczenie
- dokumenty, na podstawie których można ustalić wysokość dochodów rodziny (takie same, jak przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego).

VIII

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka wypłacana przez gminy

Rada twojej gminy może przyznać ci dodatkową (trzecią) jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka. Każda gmina może samodzielnie zdecydować, czy w ogóle wypłacać taką zapomogę, a jeśli tak, to w jakiej wysokości.

Jeżeli zatem w twojej gminie taka zapomoga jest wypłacana, ubiegając się o nią, musisz sam dowiedzieć się, jakie warunki powinieneś spełnić i jakie dokumenty przedstawić, aby ją uzyskać.

IX

Podstawa prawna

Wszystkie omówione świadczenia zostały uregulowane w *Ustawie z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych* – tekst jednolity: (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.).

Notatki:

1%

Pomóż wyrównać szanse

Wpłacając 1%
pomożesz osobom
niepełnosprawnym
żyć na równych prawach

Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji
Organizacja Pożytku Publicznego
ul. Dzielna 1, 00-162 Warszawa
nr konta: 67 1370 1037 0000 1701 4020 9704
III Oddz. DnB NORD Polska SA, 00-184 Warszawa, ul. Dubois 5a

www.integracja.org

JAK SKORZYSTAĆ Z PRZYŚLUGUJĄCYCH CI ŚWIADCZEŃ?

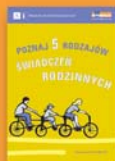
WYBIERZ PUBLIKACJĘ DLA SIEBIE!

TYTULY WYDAWANE PRZEZ STOWARZYSZENIE
PRZYJACIÓŁ INTEGRACJI

www.integracja.org

Jak utrzymać i dostosować swoje mieszkanie – Poznaj zasady przyznawania dodatku mieszkaniowego albo lokalu socjalnego oraz dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych w twoim mieszkaniu.

Poznaj pięć rodzajów świadczeń rodzinnych – Sprawdź, o które ze świadczeń możesz się starać, aby twojej rodzinie łatwiej było funkcjonować.

Jak skorzystać z pomocy społecznej – Dowiedz się, jak uzyskać przysługujące ci w trudnej sytuacji życiowej świadczenia – jak sobie pomóc.

Jak zapewnić opiekę swoim bliskim – Przeczytaj o tym, gdzie uzyskasz pomoc, gdy ciężko ci samemu opiekować się osobą niepełnosprawną lub gdy sam potrzebujesz takiej pomocy.

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAJBLIŻSZYM CENTRUM INTEGRACJA

Gdynia
ul. Traugutta 2
tel.: 058 660 28 38
faks: 058 660 28 50
gdynia@integracja.org
czynne: poniedziałek-piątek
w godz. 9.00-17.00

Kraków
ul. Piłsudskiego 6 (oficyna)
tel.: 012 424 04 30
faks: 012 431 16 31
krakow@integracja.org
czynne: poniedziałek-piątek
w godz. 9.00-17.00

Warszawa
ul. Dzielna 1
tel.: 022 831 85 82, 831 01 39
warszawa@integracja.org
czynne: poniedziałek
w godz. 9.00-18.00,
wtorek-piątek w godz. 9.00-17.00

Zielona Góra
al. Niepodległości 11
tel.: 068 328 64 70
faks: 068 324 13 53
zielonagora@integracja.org
czynne: poniedziałek-piątek
w godz. 8.00-16.00

WEJDŹ NA PORTAL

www.
niepełni i sprawni
PORTAL DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH .pl

i zamów wybraną
publikację.

 **CENTRUM
INTEGRACJA**

= PRACA + INFORMACJA

www.integracja.org

Centrum Integracja udziela pomocy w zakresie informacji prawno-socjalnych związanych z niepełnosprawnością oraz zajmuje się aktywizacją zawodową i pośrednictwem pracy dla osób niepełnosprawnych.

Gdynia

ul. Traugutta 2
tel.: 058 660 28 38
faks: 058 660 28 50
gdynia@integracja.org
czynne: poniedziałek-piątek
w godz. 9.00-17.00

Kraków

ul. Piłsudskiego 6 (oficyna)
tel.: 012 424 04 30
faks: 012 431 16 31
krakow@integracja.org
czynne: poniedziałek-piątek
w godz. 9.00-17.00

Warszawa

ul. Dzielna 1
tel.: 022 831 85 82, 831 01 39
warszawa@integracja.org
czynne: poniedziałek
w godz. 9.00-18.00,
wtorek-piątek w godz. 9.00-17.00

Zielona Góra

al. Niepodległości 11
tel.: 068 328 64 70
faks: 068 324 13 53
zielonagora@integracja.org
czynne: poniedziałek-piątek
w godz. 8.00-16.00